

แนวทางการพัฒนาศักยภาพของผู้ปฏิบัติงานด้านบัญชีของมหาวิทยาลัยในกำกับ
ของรัฐและมหาวิทยาลัยของรัฐ ในยุคดิจิทัล

Guidelines for Developing The Potential of Accounting Practitioners at Autonomous Universities and Public Universities in The Digital Age

ชุตินา สมนบูรณ์ดี

สำนักพัฒนาเทคโนโลยีเพื่ออุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ

E-mail: chutima.s@itdi.kmutnb.ac.th

Chutima Somboondee

Institute of Technological Development for Industry

King Mongkut's University of Technology North Bangkok

รับเข้า: 26 กันยายน 2568 แก้ไข: 17 ตุลาคม 2568 ตอบรับ: 17 ธันวาคม 2568

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาศักยภาพของผู้ปฏิบัติงานด้านบัญชีของมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐและมหาวิทยาลัยของรัฐในยุคดิจิทัล 2) ศึกษาองค์ประกอบศักยภาพ และ 3) ศึกษาแนวทางการพัฒนาศักยภาพของผู้ปฏิบัติงานด้านบัญชีของมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐและมหาวิทยาลัยของรัฐ การวิจัยใช้วิธีการผสมผสาน โดยเก็บข้อมูลเชิงปริมาณจากแบบสอบถามของผู้ปฏิบัติงานด้านบัญชี จำนวน 43 คน และเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพจากการสัมภาษณ์ ผู้บริหารและหัวหน้างานด้านบัญชี จำนวน 6 คน

ผลการวิจัยพบว่า 1) ศักยภาพโดยรวมของผู้ปฏิบัติงานอยู่ในระดับมาก โดยด้านที่มีคะแนนสูงสุด คือ ด้านคุณลักษณะ เช่น การปฏิบัติหน้าที่อย่างมีคุณธรรม ซื่อสัตย์สุจริต ส่วนด้านความรู้ เน้นที่การใช้งานโปรแกรมคอมพิวเตอร์และระบบสารสนเทศทางด้านบัญชี และด้านทักษะ เน้นที่ความสามารถในการจัดเก็บและรวบรวมข้อมูลอย่างเป็นระบบ 2) การวิเคราะห์องค์ประกอบหลัก (PCA) สรุปได้องค์ประกอบหลัก คือ ด้านความรู้ ด้านทักษะ และด้านคุณลักษณะ ซึ่งครอบคลุม องค์ประกอบย่อย และ 3) ข้อมูลเชิงคุณภาพสนับสนุนว่า การนำเทคโนโลยีมาใช้ทำให้บทบาทของนักบัญชีเปลี่ยนจากผู้บันทึกข้อมูลเป็น

นักวิเคราะห์ข้อมูล ซึ่งส่งผลให้การพัฒนาศักยภาพต้องครอบคลุม 3 ด้านหลัก ได้แก่ ความรู้บัญชี กฎหมาย และเทคโนโลยี ทักษะการวิเคราะห์ข้อมูลและการสื่อสารและคุณลักษณะด้านความซื่อสัตย์ ความรับผิดชอบ และความพร้อมในการเรียนรู้ แนวทางการพัฒนาศักยภาพคือ ควรจัดฝึกอบรมอย่างต่อเนื่องในหัวข้อที่บุคลากรยังมีความรู้ต่ำ เช่น ด้านกฎหมาย ระเบียบ เทคโนโลยีสารสนเทศและระบบบัญชีในยุคดิจิทัล และการวิเคราะห์ข้อมูล พร้อมส่งเสริมทักษะการนำเสนอข้อมูลด้วยภาพ และสนับสนุนให้มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์.

คำสำคัญ : ศักยภาพผู้ปฏิบัติงานด้านบัญชี มหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐ มหาวิทยาลัยของรัฐ
สมรรถนะนักบัญชีดิจิทัล

Abstract

This research aimed to: (1) examine the competency of accounting practitioners in autonomous universities and government universities in the digital era; (2) investigate the components of such competency; and (3) explore approaches for enhancing the competency of accounting practitioners. A mixed-methods approach was employed. Quantitative data were collected from 43 accounting staff members using a questionnaire, while qualitative data were obtained through in-depth interviews with six accounting executives and supervisors.

The results revealed that: (1) the overall competency level of accounting practitioners was high. The highest-rated domain was personal attributes, particularly integrity and ethical conduct. In terms of knowledge, practitioners demonstrated strong understanding of computer programs and accounting information systems, while skill-related strengths included the ability to systematically collect and organize information. (2) Principal Component Analysis (PCA) identified three key competency components: knowledge, skills, and personal attributes, each comprising several sub-components. (3) Qualitative findings supported that technological advancement has shifted the accountant's role from data recording to data analysis. Consequently, competency

development should emphasize three main areas: accounting, legal, and technological knowledge; analytical and communication skills; and essential personal attributes such as honesty, responsibility, and a willingness to learn. Recommended development strategies include providing continuous training in areas where staff have limited knowledge such as legal regulations, information technology, and digital accounting systems as well as training in data analysis, data visualization, and fostering creativity.

Keywords: Accounting Personnel Competency, Autonomous University, Public Universities, Digital Accounting Competency

บทนำ

ปัจจุบันเทคโนโลยีมีความเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วทำให้เทคโนโลยีดิจิทัลเข้ามามีอิทธิพลต่อการดำรงชีวิตและการทำงาน ส่งผลต่อวิชาชีพบัญชีที่ต้องปรับเปลี่ยนแนวคิดการทำงานให้ทันต่อความเปลี่ยนแปลง นักบัญชี คือบุคคลที่ทำรายงานทางการเงิน รายงานผลการดำเนินงานเสนอต่อผู้บริหาร ในอนาคตเทคโนโลยีก้าวหน้าอย่างไม่มีวันหยุดมีการเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็วพร้อมกับเทคโนโลยีได้เข้ามามีบทบาทในทุก ๆ ที่ นักบัญชียุคดิจิทัลจึงต้องมีการปรับตัวและเรียนรู้หน้าที่อื่น ๆ พร้อมรับการเปลี่ยนแปลงอยู่เสมอ (อริสา ศรีชัยนาท, 2562) นักบัญชีเป็นบุคลากรที่มีบทบาทสำคัญในการขับเคลื่อนองค์กรต่าง งานด้านการบัญชีต้องมีความรู้ความสามารถด้านบัญชี ด้านภาษีหรือกฎหมายที่เกี่ยวข้องมีความละเอียดรอบคอบเป็นอย่างมาก เนื่องจากการจัดทำบัญชีที่มีความผิดพลาด อาจสร้างความเสียหายอย่างใหญ่หลวงและส่งผลกระทบต่อองค์กรได้ “นักบัญชี” ในสถาบันอุดมศึกษาของรัฐมีหน้าที่รับผิดชอบเกี่ยวกับบันทึก รายรับ-รายจ่าย งานบัญชีแยกประเภท งานพิสูจน์ยอดเงินต่างธนาคาร งานจัดทำในเอกสารทางการเงิน การลงบัญชี งานทะเบียนด้านสินทรัพย์ ด้านหนี้สิน ตลอดจนการวิเคราะห์สถานะการเงิน (เป็พมา มงคลเคหา, 2564) สถาบันอุดมศึกษาของรัฐเป็นองค์กรมีสภาพเป็นส่วนราชการอยู่ในกำกับของกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม บริหารจัดการโดยอ้างอิงกฎระเบียบของทางราชการและได้รับอุดหนุนงบประมาณจากรัฐบาล ได้แก่ มหาวิทยาลัยของรัฐ มหาวิทยาลัยราชภัฏ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล การบริหารและการปฏิบัติของมหาวิทยาลัยตามรูปแบบการบริหารแบบราชการ ภายใต้กฎหมายระเบียบและข้อบังคับ การจัดทำบัญชีปฏิบัติตามมาตรฐานและนโยบายของการบัญชี ภาครัฐ รวมทั้งให้สอดคล้องกับระเบียบการเบิกจ่ายเงินจากคลัง การเก็บรักษาเงินและการนำเงินส่งคลัง

ตลอดจนเพื่อให้ นักบัญชีรายงานการเงินของสถาบันของอุดมศึกษามีความครบถ้วนถูกต้องเชื่อถือได้ สะท้อนฐานะทางการเงินที่แท้จริงและเป็นประโยชน์ต่อการตัดสินใจ (กระทรวงการคลัง, 2561)

การปฏิบัติงานด้านงานการเงินและบัญชีของกลุ่มมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล เป็นงานที่มี ลักษณะการปฏิบัติงานที่มียากและเป็นตำแหน่งที่มีความสำคัญในการพัฒนา บริหารจัดการด้านการเงินและ การคลังภาครัฐให้มีประสิทธิภาพ อาทิ การตรวจสอบเอกสารใบสำคัญการเบิกจ่าย การบันทึกข้อมูลทาง บัญชีผ่านระบบบริหารการเงินการคลังภาครัฐแบบอิเล็กทรอนิกส์ (Government Fiscal Management Information System) GFMS การจัดทำรายงานทางบัญชีและปฏิบัติหน้าที่อื่นที่เกี่ยวข้อง ซึ่งจะต้องปฏิบัติ ภายใต้อำนาจหมาย ระเบียบ ข้อบังคับที่กระทรวงการคลังหรือหน่วยงานกำหนดอย่างเคร่งครัด เพราะฉะนั้นการ ปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่การเงิน และเจ้าหน้าที่บัญชีของหน่วยงานจะต้องมีทักษะ ประสบการณ์ การ ปฏิบัติงาน เฉพาะด้านแล้ว ยังต้องมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับ กฎหมาย ระเบียบ และข้อบังคับที่เกี่ยวข้อง ด้วย (ณฐากาญจน์ จันตวงกุลพัฒน์ และคณะ, 2566)

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ เป็นมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐ บริหาร จัดการด้านงบประมาณและการคลังที่เป็นไปตามพระราชบัญญัติวินัยการเงินการคลังของรัฐ พ.ศ. 2561 มาตรฐานการบัญชีภาครัฐและนโยบายการบัญชีภาครัฐที่กระทรวงการคลังกำหนด รวมถึงหลักการและ นโยบายการบัญชีภาครัฐ มหาวิทยาลัยนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการบันทึกบัญชี โดยใช้โปรแกรม ระบบงบประมาณ พัสดุ การเงินและบัญชีกองทุนโดยเกณฑ์พึงรับ-พึงจ่าย ลักษณะ 3 มิติ ซึ่งจะเรียกกันว่า “ระบบบัญชี 3 มิติ” มาช่วยในการจัดทำบัญชี ซึ่งนักบัญชีที่มีความมุ่งมั่นในการปฏิบัติงานจะประยุกต์ใช้ ความรู้ ทักษะ ความสามารถ ประสบการณ์ และความชำนาญ เพื่อให้ผลงานมีคุณภาพตามหลักการบัญชีที่ รับรองทั่วไปและมาตรฐานที่เกี่ยวข้อง ส่งผลให้ฝ่ายบริหารได้รับข้อมูลสำหรับการตัดสินใจและขับเคลื่อน องค์กรไปสู่เป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพในยุคดิจิทัล ทักษะของนักบัญชีจึงมีความสำคัญต่อความ เปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจ การพัฒนาศักยภาพและความสามารถของนักบัญชีจะนำไปสู่ความสำเร็จใน วิชาชีพบัญชี ทั้งการบรรลุเป้าหมาย การปฏิบัติตามกระบวนการและมาตรฐาน การใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่า และสร้างความพึงพอใจแก่ผู้เกี่ยวข้อง (สุพิศรา หารัญดา, 2565)

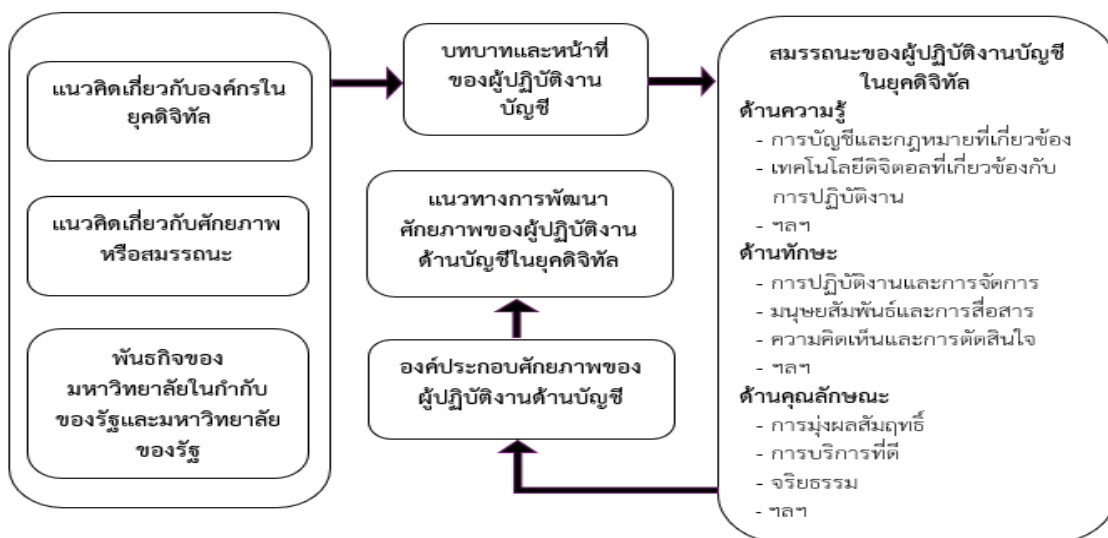
อย่างไรก็ตาม ยังพบงานวิจัยจำนวนน้อยที่ศึกษาการเปรียบเทียบศักยภาพของผู้ปฏิบัติงานด้านบัญชี ระหว่างมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐและมหาวิทยาลัยของรัฐในยุคดิจิทัลโดยตรง ผู้วิจัยจึงมีแนวคิดในการศึกษา แนวทางการพัฒนาศักยภาพผู้ปฏิบัติงานด้านบัญชีของมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐและมหาวิทยาลัยของรัฐ ใน

ยุคดิจิทัล ผลการศึกษาครั้งนี้สามารถนำไปใช้เป็นข้อมูล แนวทางในการปรับปรุง แก้ไขเพิ่มประสิทธิภาพและพัฒนาศักยภาพของผู้ปฏิบัติงานด้านบัญชีต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาศักยภาพของผู้ปฏิบัติงานด้านบัญชีของมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐและมหาวิทยาลัยของรัฐ ในยุคดิจิทัล
2. เพื่อศึกษาองค์ประกอบศักยภาพของผู้ปฏิบัติงานด้านบัญชีของมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐและมหาวิทยาลัยของรัฐ ในยุคดิจิทัล
3. เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาศักยภาพของผู้ปฏิบัติงานด้านบัญชีของมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐและมหาวิทยาลัยของรัฐ

กรอบแนวคิดการวิจัย

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

การทบทวนวรรณกรรม

แนวคิดเกี่ยวกับสมรรถนะ (Competency)

สมรรถนะ (Competency) คือ คุณลักษณะหรือความสามารถของบุคคลที่รวมความรู้ (Knowledge) ทักษะ (Skill) และคุณลักษณะส่วนบุคคล (Personal Attributes) ส่งผลต่อพฤติกรรม (Behavior) ในการทำงาน ทำให้บุคคลสามารถปฏิบัติหน้าที่ได้ดีขึ้นหรือเหนือกว่าเกณฑ์และเป้าหมายที่กำหนด การพัฒนาสมรรถนะของบุคลากรจึงเป็นภารกิจสำคัญขององค์กร โดยเฉพาะในธุรกิจอุตสาหกรรมเทคโนโลยี เพราะทรัพยากรมนุษย์เป็นปัจจัยสำคัญและกลยุทธ์สำคัญที่สร้างความได้เปรียบในการแข่งขันและสนับสนุนความสำเร็จขององค์กร (วรภาณี พรธนาชัย, 2567)

แนวคิดเรื่องสมรรถนะทางการบัญชี (Accounting Competency)

สมรรถนะในการทำงานของนักบัญชีส่งผลโดยตรงต่อคุณภาพของรายงานทางการเงิน ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญต่อความสำเร็จขององค์กร เนื่องจากข้อมูลทางการบัญชีที่ถูกต้องช่วยสนับสนุนการตัดสินใจของผู้บริหารได้อย่างมีประสิทธิภาพ ณพนธ์ฐ คำมุงคุณ (2564) กล่าวว่า สมรรถนะของนักบัญชี หมายถึง ความสามารถในการปฏิบัติหน้าที่งานจนได้มาตรฐานที่กำหนดไว้ภายใต้สภาพแวดล้อมการทำงานจริงโดยใช้ความรู้ทางวิชาชีพทักษะทางวิชาชีพและค่านิยมทางวิชาชีพจรรยาบรรณและทัศนคติ ในทำนองเดียวกัน ณัฐฐาภรณ์ บาลี และคณะ (2564) ให้นิยามว่า สมรรถนะทางการบัญชีหมายถึง คุณลักษณะของบุคคลอันประกอบด้วยความรู้ ความสามารถ ศักยภาพ และทักษะในการปฏิบัติงานด้านวิชาชีพบัญชี ซึ่งเป็นปัจจัยหลักที่นำไปสู่ประสิทธิภาพและมาตรฐานในวิชาชีพบัญชีขององค์กร

แนวคิดเรื่องโลกยุคดิจิทัลและการเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยี (Digital Era Transformation)

ธัญญาภรณ์ นาจำปา (2564) อธิบายว่า โลกยุคดิจิทัลเริ่มจากการพัฒนาเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์มาใช้งานแทนเครื่องมือแบบเก่า พร้อมกับการพัฒนาเทคโนโลยีด้านการสื่อสารมาใช้เชื่อมโยงเครื่องคอมพิวเตอร์เป็นระบบ เครือข่ายอินเทอร์เน็ต สามารถส่งข้อมูลไปทั่วโลกได้อย่างรวดเร็วอย่างไร้ขีดจำกัดและมีการพัฒนา แอปพลิเคชันหลากหลายรูปแบบมาใช้ประโยชน์ในการทำงานให้เป็นไปด้วยความสะดวก รวดเร็วมีประสิทธิภาพ มีค่าใช้จ่ายลดลงทั้งในการบริหารจัดการ การผลิต การค้า การลงทุน การบริการ ทั้งภาคราชการและภาคเอกชน โดยสามารถแบ่งวิวัฒนาการของโลกยุคดิจิทัลเป็น 4 ยุค คือ 1. Digital 1.0 ยุค Internet 2. Digital 2.0 ยุค Social Media 3. Digital 3.0 ยุค Data 4. Digital 4.0 ยุค Machine-to-Machine การเข้าสู่ยุคดิจิทัลส่งผลให้บุคลากรทางบัญชีต้องพัฒนาทักษะด้านเทคโนโลยีและปรับตัวให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลง เพื่อรักษาประสิทธิภาพการทำงานและคุณภาพข้อมูลทางการเงินขององค์กร

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาศักยภาพทางการบัญชี

พัชรวิ รัชชัยดิษฐ์ และชลกนก โฆษิตตณิน (2564) ศึกษาแนวทางการพัฒนาศักยภาพทางการบัญชีที่มีผลต่อความสำเร็จในการปฏิบัติงานของนักบัญชีสหกรณ์ในประเทศไทย โดยใช้กลุ่มตัวอย่างจากนักบัญชีสหกรณ์ในประเทศไทย จำนวน 450 คน วิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติเชิงพรรณนาและการถดถอย พบว่า ศักยภาพทางการบัญชี ทั้งด้านความรู้ในวิชาชีพ ด้านทักษะทางวิชาชีพ ด้านคุณค่าแห่งวิชาชีพ และด้านเจตคติ มีผลเชิงบวกต่อความสำเร็จในการปฏิบัติงานของนักบัญชีสหกรณ์ในประเทศไทย ทุกด้าน ได้แก่ ด้านการบรรลุเป้าหมายความสำเร็จ ด้านการจัดหาและการใช้ทรัพยากร ด้านกระบวนการปฏิบัติงานและด้านความพึงพอใจของทุกฝ่าย ดังนั้น นักบัญชีสหกรณ์ควรให้ความสำคัญกับศักยภาพในด้านต่าง ๆ ทั้ง 5 ด้าน เพื่อใช้ในการปฏิบัติงาน และควรพัฒนาศักยภาพเพื่อเพิ่มขีดความสามารถด้านอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำมาประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติงานและนำไปสู่ประสิทธิภาพที่ดีในการปฏิบัติงานต่อไป

ประสุตา นาดี และคณะ (2564) ศึกษาวิจัยเรื่อง สมรรถนะของนักบัญชีในยุคดิจิทัล : ทักษะการปรับตัวในโลกที่เปลี่ยนแปลง โดยมีกลุ่มตัวอย่างนักบัญชีที่ขึ้นทะเบียนเป็นผู้ทำบัญชีในประเทศไทย จำนวน 400 คน วิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติเชิงพรรณนาและการถดถอย พบว่า นักบัญชีให้ความสำคัญกับทักษะการปรับตัวในยุคดิจิทัลอยู่ในระดับมากที่สุด 4 ด้าน ได้แก่ ทักษะด้านการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ ทักษะด้านการเป็นคู่คิดผู้บริหาร ทักษะด้านการบริหารจัดการอารมณ์และความคิด และทักษะด้านการเรียนรู้เชิงพลวัต ซึ่งเป็นทักษะสำคัญที่ช่วยให้ผู้ปฏิบัติงานด้านบัญชีสามารถทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพภายใต้สภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วในยุคดิจิทัล

สรุปแนวคิดและประเด็นสำคัญ การพัฒนาศักยภาพผู้ปฏิบัติงานด้านบัญชีของมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐและมหาวิทยาลัยของรัฐในยุคดิจิทัล ควรมุ่งเน้นให้บุคลากรมีความรู้ ทักษะ และทัศนคติที่เหมาะสมต่อบทบาทบัญชีสมัยใหม่ พร้อมส่งเสริมการเรียนรู้เพิ่มเติมอย่างต่อเนื่อง มีระบบประเมินผลที่ชัดเจน และสร้างแรงจูงใจในการทำงาน อีกทั้งควรนำเทคโนโลยีบัญชีดิจิทัลมาใช้ในการจัดทำและรายงานข้อมูลทางการเงิน เพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลงด้านเทคโนโลยี และช่วยให้การตัดสินใจของผู้บริหารมีประสิทธิภาพมากขึ้น

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

การวิจัยเชิงปริมาณนี้ กลุ่มประชากร คือ ผู้ปฏิบัติงานด้านบัญชี ทั้งหมดในตำแหน่งนักวิชาการเงินและบัญชี และบุคลากรที่ได้รับมอบหมายให้ปฏิบัติงานด้านบัญชี จากส่วนงานทั้งหมดในมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ และมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี การกำหนดกลุ่มตัวอย่าง (Sample Selection) ผู้วิจัยเลือกกลุ่มตัวอย่างโดยวิธีการสุ่มแบบเจาะจง (Purposive Sampling) โดยมีเกณฑ์การคัดเลือก คือ ต้องเป็นผู้ปฏิบัติงานด้านบัญชีในตำแหน่งนักวิชาการเงินและบัญชี หรือบุคลากรที่ได้รับมอบหมายให้ปฏิบัติงานด้านบัญชีเท่านั้น กลุ่มตัวอย่างทั้งหมดมีจำนวน 43 คน ดังนี้

1. มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ ผู้ปฏิบัติงานด้านบัญชีจากทุกส่วนงาน และกองคลัง สำนักงานอธิการบดี รวมจำนวน 36 คน (มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ, 2568)
2. มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี ผู้ปฏิบัติงานด้านบัญชีในตำแหน่งนักวิชาการเงินและบัญชี จากฝ่ายบัญชี กองคลัง สำนักงานอธิการบดี จำนวน 7 คน (มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี, 2568)

การวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Method) ใช้วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยการสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง ด้วยวิธีการเลือกแบบเฉพาะเจาะจง (Purposive Sampling) ซึ่งมีเกณฑ์คือ ต้องเป็นผู้บริหารในระดับผู้อำนวยการ รองผู้อำนวยการ หรือหัวหน้าส่วนงาน ในมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ จำนวน 3 คน และมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี จำนวน 3 คน เพื่อให้ได้ข้อมูลเชิงลึกจากผู้มีอำนาจในการตัดสินใจและกำหนดนโยบายโดยตรง

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

งานวิจัยครั้งนี้ใช้เครื่องมือหลัก 2 ประเภท เพื่อให้สอดคล้องกับระเบียบวิธีวิจัยแบบผสมผสาน (Mixed Methods) แบบสอบถามสำหรับการวิจัยเชิงปริมาณ และแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างสำหรับการวิจัยเชิงคุณภาพ แบบสอบถามเชิงปริมาณแบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้ ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม เช่น เพศ อายุ ระดับการศึกษา ตำแหน่งงานปัจจุบัน และระยะเวลาการปฏิบัติงาน ตอนที่ 2 ศักยภาพและสมรรถนะผู้ปฏิบัติงานด้านบัญชี ได้แก่ ด้านความรู้ (Knowledge) ด้านทักษะ (Skill) และด้านคุณลักษณะส่วนบุคคล (Attributes) และตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม เปิดโอกาสให้ผู้ตอบ

แบบสอบถามแสดงความคิดเห็นอย่างอิสระ เกี่ยวกับปัญหา อุปสรรค และแนวทางการพัฒนาศักยภาพของผู้ปฏิบัติงานด้านบัญชีในอนาคต และวิจัยเชิงคุณภาพใช้แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง

การตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นเสนอให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน เพื่อตรวจสอบความถูกต้องของเนื้อหา ความชัดเจนของภาษา และความครอบคลุมตามวัตถุประสงค์การวิจัย โดยผู้เชี่ยวชาญทำการประเมินในระดับ 3 ระดับ คือ สอดคล้อง, ไม่แน่ใจ, ไม่สอดคล้อง ผลการคำนวณค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ (Index of Congruency: IOC) พบว่าชุดข้อคำถามมีค่า IOC อยู่ในช่วง 0.67 - 1.00 ในทุกด้าน โดยมีค่าเฉลี่ยรวมอยู่ที่ 0.98 ซึ่งชี้ว่าเครื่องมือมีความเที่ยงตรงและเหมาะสมในการนำไปใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลจริง

เครื่องมือวิจัยเชิงคุณภาพ ผู้วิจัยใช้แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง (Structured Interview) ซึ่งออกแบบโดยกำหนดคำถามที่ชัดเจนและตรงประเด็นเพื่อใช้สัมภาษณ์ผู้บริหารและหัวหน้างานด้านบัญชีในมหาวิทยาลัย โดยมีขั้นตอนการตรวจสอบคุณภาพดังนี้ ผู้วิจัยนำร่างแบบสัมภาษณ์เสนอให้ผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน ตรวจสอบความครบถ้วน ความตรงประเด็น และความเหมาะสมของภาษา หลังจากได้รับข้อเสนอแนะ ผู้วิจัยได้นำผลการประเมินมาปรับแก้ไขแบบสัมภาษณ์ให้มีความถูกต้องและสอดคล้องกับบริบทของการวิจัยเชิงคุณภาพ ก่อนนำไปใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลจริง.

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ข้อมูลเชิงปริมาณ (Quantitative Data) ผู้วิจัยดำเนินการเก็บข้อมูลแบบสอบถามจากบุคลากรผู้ปฏิบัติงานด้านบัญชี (ตำแหน่งนักวิชาการเงินและบัญชี หรือบุคลากรที่ได้รับมอบหมายให้ปฏิบัติงานด้านบัญชี) ในมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือและมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี จำนวนรวม 43 คน ผู้วิจัยได้จัดส่งหนังสือขอความอนุเคราะห์พร้อมกำหนดวันส่งคืนแบบสอบถาม และดำเนินการแจกแบบสอบถามโดยตรงให้แก่กลุ่มตัวอย่าง ผู้วิจัยได้รับแบบสอบถามคืนครบถ้วนทั้งจำนวน 43 ชุด

ข้อมูลเชิงคุณภาพ (Qualitative Data) ผู้วิจัยเก็บข้อมูลจากการสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง (Structured Interview) โดยมีขั้นตอนดังนี้ ผู้บริหารและหัวหน้าส่วนงานที่เกี่ยวข้องกับงานด้านบัญชีของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือและมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี มีการนัดหมายสัมภาษณ์ล่วงหน้า และขออนุญาตในการจัดบันทึกการสนทนาอย่างละเอียด ผู้วิจัยให้ความสำคัญกับการปกปิดข้อมูลและชื่อผู้ให้ข้อมูลเป็นความลับตลอดกระบวนการ และแจ้งสิทธิ์ให้ผู้ให้สัมภาษณ์สามารถปรับเปลี่ยนหรือยกเลิกข้อมูลได้ เพื่อให้ผู้ถูกสัมภาษณ์รู้สึกผ่อนคลายและให้ข้อมูลอย่างอิสระ

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ ข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามได้รับการวิเคราะห์โดยใช้ สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) ได้แก่ ค่าความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) และระดับศักยภาพของผู้ปฏิบัติงานด้านบัญชีในแต่ละด้าน

การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างได้รับการวิเคราะห์เชิงเนื้อหา (Content Analysis) โดยตรวจสอบความสมบูรณ์ของข้อมูลที่จัดบันทึกจากการสัมภาษณ์ จัดหมวดหมู่และลำดับความสำคัญของเนื้อหาตามวัตถุประสงค์ เพื่อสรุปผลการวิจัยและนำเสนอในรูปแบบพรรณนา

สรุปผลการวิจัย

1. ผลการศึกษาระดับศักยภาพของผู้ปฏิบัติงานด้านบัญชีของมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐและมหาวิทยาลัยของรัฐในยุคดิจิทัล แบ่งศักยภาพของผู้ปฏิบัติงานด้านบัญชี ออกเป็น 3 ด้าน ประกอบด้วย ด้านความรู้ ด้านทักษะ และด้านคุณลักษณะ ดังนี้

ตารางที่ 1 ผลการวิเคราะห์ระดับศักยภาพของผู้ปฏิบัติงานด้านบัญชีของมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐและมหาวิทยาลัยของรัฐ ในด้านความรู้

ด้านความรู้	$\bar{X}$	SD	ระดับ
1. มีความรู้และสามารถถ่ายทอดความรู้เกี่ยวกับการเงินและบัญชีให้กับเพื่อนร่วมงาน	3.65	0.69	มาก
2. มีความรู้เรื่องระเบียบการเบิกจ่ายเงินรายได้	3.56	0.73	มาก
3. มีความรู้เรื่องระเบียบกระทรวงการคลัง ว่าด้วยการจัดซื้อจัดจ้าง	3.16	0.72	ปานกลาง
4. มีความรู้ ระเบียบ แนวปฏิบัติในการบันทึกบัญชี และนโยบายการบัญชีที่กำหนด	3.65	0.72	มาก
5. มีความรู้เกี่ยวกับหลักการภาษี กฎหมายต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง	3.35	0.65	ปานกลาง
6. มีความรู้ในหลักการบันทึกบัญชีรายรับ-รายจ่าย ตามเกณฑ์คงค้าง	3.81	0.91	มาก
7. มีความรู้ในการตรวจสอบและวิเคราะห์เอกสารรายรับ-รายจ่าย	3.74	0.82	มาก
8. มีความรู้ในการจัดทำรายงานทางการเงินเป็นไปตามระเบียบ แนวปฏิบัติที่กำหนด (ตามมาตรฐานการบัญชีภาครัฐและนโยบายการบัญชีภาครัฐ)	3.70	0.86	มาก

ด้านความรู้	$\bar{X}$	SD	ระดับ
9. รู้และเข้าใจถึงกระบวนการปฏิบัติงานด้านบัญชี	3.93	0.70	มาก
10. มีความรู้ในการใช้งานโปรแกรมคอมพิวเตอร์และระบบสารสนเทศทางด้านการบัญชี	3.95	0.75	มาก
11. มีความรู้เกี่ยวกับการจำแนกค่าใช้จ่ายตามแหล่งเงิน แผนงานและกองทุน	3.86	0.77	มาก
12. มีความรู้ในการจัดเก็บไฟล์ข้อมูลทางการเงินและบัญชีผ่านระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ต	3.67	0.78	มาก
13. มีความรู้ในหลักการควบคุมภายใน	3.56	0.73	มาก
14. ให้คำปรึกษา แนะนำ ถ่ายทอดความรู้ ทางด้านการเงินและบัญชีได้	3.65	0.75	มาก
ค่าเฉลี่ยรวม	3.66	0.76	มาก

จากตารางที่ 1 ผลการวิเคราะห์ระดับศักยภาพของผู้ปฏิบัติงานด้านบัญชีของมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐและมหาวิทยาลัยของรัฐ ด้านความรู้ โดยรวมอยู่ในระดับมาก ระดับมากที่สุดคือ ความรู้ในการใช้งานโปรแกรมคอมพิวเตอร์และระบบสารสนเทศทางด้านการบัญชี รองลงมาคือ ความรู้และเข้าใจถึงกระบวนการปฏิบัติงานด้านบัญชี และน้อยที่สุดคือ ความรู้เรื่องระเบียบกระทรวงการคลัง ว่าด้วยการจัดซื้อจัดจ้าง

ตารางที่ 2 ผลการวิเคราะห์ระดับศักยภาพของผู้ปฏิบัติงานด้านบัญชีของมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐและมหาวิทยาลัยของรัฐ ในด้านทักษะ

ด้านทักษะ	$\bar{X}$	SD	ระดับ
1. มีทักษะในการคิดวิเคราะห์และแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นอย่างเป็นระบบ	3.84	0.72	มาก
2. มีทักษะในการใช้งานโปรแกรมคอมพิวเตอร์อย่างมีประสิทธิภาพ	3.91	0.68	มาก
3. มีทักษะการนำเสนอข้อมูลทางการเงินและบัญชี เพื่อประกอบการตัดสินใจให้กับผู้บริหาร หรือผู้ที่เกี่ยวข้อง	3.58	0.79	มาก
4. มีทักษะในการตอบปัญหาและชี้แจงเรื่องต่าง ๆ เกี่ยวกับงานในหน้าที่ให้กับผู้บริหาร เพื่อให้มีความเข้าใจที่ตรงกันและสามารถปฏิบัติงานไปแนวทางเดียวกัน	3.60	0.69	มาก
5. มีทักษะด้านความคิดสร้างสรรค์ หาแนวทางการปฏิบัติงานใหม่ ๆ	3.63	0.72	มาก

ด้านทักษะ	$\bar{x}$	SD	ระดับ
6. มีทักษะในการประสานงานกับหน่วยงานทั้งภายในและภายนอกมหาวิทยาลัย เพื่อการทำงานที่ถูกต้องเป็นไปในทิศทางเดียวกันและมีประสิทธิภาพ	3.79	0.60	มาก
7. มีทักษะในการจัดการข้อมูลด้านการเงินและบัญชีโดยนำระบบสารสนเทศมาประยุกต์ใช้	3.77	0.75	มาก
8. มีการจัดเก็บเอกสารทางการเงิน การบัญชีทุกฉบับไว้ในที่ปลอดภัย	4.16	0.78	มาก
9. สามารถปฏิบัติงานได้ตรงตามวิธีการและเป็นไปตามมาตรฐานการปฏิบัติงานที่กำหนดไว้	4.12	0.63	มาก
10. สามารถจัดเก็บและรวบรวมข้อมูลได้อย่างเป็นระบบและพร้อมใช้งานอยู่เสมอ	4.19	0.63	มาก
11. สามารถนำข้อมูลมาแสดงผลในรูปแบบต่าง ๆ เช่น กราฟเส้น กราฟแท่ง ได้อย่างเหมาะสมและน่าสนใจ	3.44	0.85	ปานกลาง
12. สามารถวิเคราะห์รายงานทางการเงิน เพื่อให้ผู้บริหารใช้เป็นข้อมูลประกอบการตัดสินใจได้อย่างถูกต้องเหมาะสม	3.60	0.95	มาก
13. สามารถใช้ระบบติดต่อสื่อสารการปฏิบัติงานหลายช่องทางเพื่ออำนวยความสะดวก เช่น โทรศัพท์ Line Social Media เป็นต้น	4.09	0.68	มาก
14. มีทักษะด้านการบริหารจัดการความเสี่ยงทางการเงิน สามารถระบุ ประเมิน และจัดการความเสี่ยงทางการเงินได้	3.51	0.88	มาก
15. มีทักษะในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศที่เกี่ยวข้องกับการเงินและบัญชี	3.91	0.72	มาก
16. สามารถนำเครื่องมือและเทคโนโลยีมาประยุกต์ใช้ ปรับกระบวนการทำงานให้สั้นลง ง่ายขึ้น	3.93	0.88	มาก
ค่าเฉลี่ยรวม	3.82	0.75	มาก

จากตารางที่ 2 ผลการวิเคราะห์ระดับศักยภาพของผู้ปฏิบัติงานด้านบัญชีของมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐและมหาวิทยาลัยของรัฐ ด้านทักษะภาพรวมในระดับมาก และระดับมากที่สุด คือ ความสามารถในการจัดเก็บและรวบรวมข้อมูลได้อย่างเป็นระบบและพร้อมใช้งานอยู่เสมอ รองลงมาคือ การจัดเก็บเอกสารทางการเงินและการบัญชีทุกฉบับไว้ในที่ปลอดภัย และน้อยที่สุดคือ ทักษะด้านการบริหารจัดการความเสี่ยงทางการเงิน สามารถระบุ ประเมิน และจัดการความเสี่ยงทางการเงินได้

ตารางที่ 3 ผลการวิเคราะห์ระดับศักยภาพของผู้ปฏิบัติงานด้านบัญชีของมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐ
และมหาวิทยาลัยของรัฐ ในด้านคุณลักษณะ

ด้านคุณลักษณะ	$\bar{x}$	SD	ระดับ
1. ปฏิบัติหน้าที่อย่างมีคุณธรรม เพียงธรรม และซื่อสัตย์ สุจริต ไม่เปิดเผยข้อมูลทางการเงินให้กับบุคคลหรือองค์กรที่ไม่เกี่ยวข้อง	4.56	0.55	มากที่สุด
2. มีความขยัน อดทน ในการปฏิบัติหน้าที่ทำให้สำเร็จลุล่วงตามเวลาที่กำหนด	4.56	0.55	มากที่สุด
3. สามารถทำงานบัญชีได้อย่างเปิดเผย ถูกต้อง ครบถ้วน ทันเวลา และโปร่งใส ตรวจสอบได้	4.56	0.59	มากที่สุด
4. มีความรับผิดชอบต่องานที่ได้รับมอบหมายอย่างอิสระและตรงต่อเวลา	4.51	0.63	มากที่สุด
5. สามารถแก้ปัญหาเฉพาะหน้าที่เกิดขึ้นระหว่างการปฏิบัติงานและตัดสินใจได้ อย่างถูกต้อง สมเหตุสมผลและทันเหตุการณ์	4.02	0.74	มาก
6. มีความกระตือรือร้นและหนักแน่นในงานที่ทำ	4.37	0.58	มาก
7. ไม่ปกปิด ซ่อนเร้น เอกสารใด ๆ เมื่อพบการทุจริตเกิดขึ้น	4.56	0.55	มากที่สุด
8. สามารถประยุกต์และเชื่อมโยงความรู้ด้านบัญชีของส่วนงานและระบบ เทคโนโลยีมาพัฒนาการทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ	4.07	0.70	มาก
9. มีความพร้อมที่จะพัฒนาความรู้ทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ	4.35	0.69	มาก
10. สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีประสิทธิภาพ แบ่งปันความรู้และ ประสบการณ์ สนับสนุน ช่วยเหลือเพื่อนร่วมงาน	4.28	0.67	มาก
11. หาความรู้ ความเข้าใจหลักการบัญชีที่รับรองทั่วไปอย่างต่อเนื่องตลอดเวลา	4.19	0.70	มาก
12. สามารถปรับตัวให้เข้ากับสถานการณ์และสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงได้	4.37	0.66	มาก
13. สามารถแสดงความคิดเห็นทางด้านบัญชีได้อย่างถูกต้องและครบถ้วน	4.09	0.75	มาก
14. กล้านำเสนอแนวคิด และวิธีการใหม่ ๆ ที่เป็นประโยชน์ต่อองค์กร	3.95	0.84	มาก
15. เปิดรับเทคโนโลยี ข้อมูล ข่าวสาร และสิ่งใหม่ ๆ มาประยุกต์ใช้กับงานเสมอ	4.40	0.62	มาก
ค่าเฉลี่ยรวม	4.32	0.65	มาก

จากตารางที่ 3 ผลการวิเคราะห์ระดับศักยภาพของผู้ปฏิบัติงานด้านบัญชีของมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐและมหาวิทยาลัยของรัฐ ด้านคุณลักษณะ โดยรวมอยู่ในระดับมาก และระดับมากที่สุด คือ การปฏิบัติหน้าที่อย่างมีคุณธรรม เที่ยงธรรม ซื่อสัตย์สุจริต และไม่เปิดเผยข้อมูลทางการเงินให้กับบุคคลหรือองค์กรที่ไม่เกี่ยวข้อง มีความขยัน อดทนในการปฏิบัติหน้าที่ให้สำเร็จลุล่วงตามเวลาที่กำหนด ไม่ปกปิดซ่อนเร้น เอกสารใด ๆ เมื่อพบการทุจริตเกิดขึ้น รองลงมาคือ สามารถทำงานบัญชีได้อย่างเปิดเผย ถูกต้อง ครบถ้วน ทันเวลา และโปร่งใสตรวจสอบได้ และน้อยที่สุดคือ กล้านำเสนอแนวคิด และวิธีการใหม่ ๆ ที่เป็นประโยชน์ต่อองค์กร

ตารางที่ 4 ผลการวิเคราะห์ศักยภาพของผู้ปฏิบัติงานด้านบัญชีของมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐและมหาวิทยาลัยของรัฐในยุคดิจิทัล

ศักยภาพของ ผู้ปฏิบัติงานด้านบัญชี	มหาวิทยาลัยในกำกับของ รัฐ			มหาวิทยาลัยของรัฐ			ภาพรวม		
	$\bar{X}$	SD	ระดับ	$\bar{X}$	SD	ระดับ	$\bar{X}$	SD	ระดับ
โดยภาพรวม	3.94	0.73	มาก	3.89	0.64	มาก	3.93	0.72	มาก
ด้านความรู้	3.66	0.79	มาก	3.65	0.57	มาก	3.66	0.76	มาก
ด้านทักษะ	3.82	0.76	มาก	3.82	0.75	มาก	3.82	0.75	มาก
ด้านคุณลักษณะ	4.35	0.66	มาก	4.18	0.62	มาก	4.32	0.65	มาก

จากตารางที่ 4 พบว่า ศักยภาพของผู้ปฏิบัติงานด้านบัญชีของมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐและมหาวิทยาลัยของรัฐในยุคดิจิทัล โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.93$, $SD = 0.72$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านคุณลักษณะของบุคคล มีค่าเฉลี่ยสูงสุดที่สุด ($\bar{X} = 4.32$, $SD = 0.65$) รองลงมาคือ ด้านทักษะ ($\bar{X} = 3.82$, $SD = 0.75$) และ ด้านความรู้ ($\bar{X} = 3.66$, $SD = 0.76$) ตามลำดับ เมื่อเปรียบเทียบรายประเภทของมหาวิทยาลัย พบว่า มหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐ มีค่าเฉลี่ยศักยภาพโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.94$, $SD = 0.73$) มหาวิทยาลัยของรัฐ มีค่าเฉลี่ยศักยภาพโดยรวมอยู่ในระดับมากเช่นกัน ($\bar{X} = 3.89$, $SD = 0.64$) ทั้งนี้ ด้านคุณลักษณะของบุคคลมีค่าเฉลี่ยสูงสุดในทั้งสองประเภทของมหาวิทยาลัย สะท้อนให้เห็นว่าผู้ปฏิบัติงานด้านบัญชีให้ความสำคัญกับคุณลักษณะส่วนบุคคล เช่น ความรับผิดชอบ

ความซื่อสัตย์ ความละเอียดรอบคอบ และจรรยาบรรณในวิชาชีพ ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญต่อการปฏิบัติงานบัญชีในยุคดิจิทัล

2. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพจากการสัมภาษณ์ ผู้บริหารและหัวหน้างานที่เกี่ยวข้องกับงานด้านบัญชี วิเคราะห์และสรุปเป็นประเด็นได้ดังนี้

2.1 ด้านความแตกต่างในการทำงานของผู้ปฏิบัติงานด้านบัญชีของมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐและมหาวิทยาลัยของรัฐ โดยรวมเห็นว่า ไม่แตกต่างกัน เนื่องจากยังต้องปฏิบัติตามระเบียบและมาตรฐานการบัญชีภาครัฐเช่นเดิม แม้เปลี่ยนสถานะเป็นมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐ และอาจแตกต่างกันเล็กน้อยในด้านการปฏิบัติตามกฎ ข้อบังคับ และนโยบายภายในที่มหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐออกเอง รวมถึงข้อจำกัดด้านงบประมาณและการเงินที่เข้มงวด และมีความแตกต่างกันของระบบบัญชี มหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐมีความยืดหยุ่นด้านเงินอุดหนุนและการจัดเก็บเงิน แต่มหาวิทยาลัยของรัฐใช้ระบบเบิกจ่าย GFMS โดยตรง ทำให้ระบบบัญชีของมหาวิทยาลัยในกำกับต้องมีมาตรฐานและความรัดกุมมากขึ้น

2.2 ด้านผลกระทบจากการนำเทคโนโลยีมาปรับใช้ในการทำงานด้านบัญชี พบว่า มีผลกระทบต่อการทำงานบัญชีจากการเปลี่ยนแปลงเทคโนโลยีและระบบบัญชีที่นำมาใช้ เช่น ERP New GFMS Thai และ e-GP ซึ่งสามารถช่วยลดขั้นตอน เพิ่มความรวดเร็ว และผลักดันให้นักบัญชีต้องทำงานเชิงวิเคราะห์มากขึ้น นักบัญชีต้องเน้นความถูกต้องของข้อมูล และต้องปรับตัวเพื่อเตรียมรับการเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยี

2.3 แนวทางการพัฒนาศักยภาพของผู้ปฏิบัติงานด้านบัญชี

ด้านความรู้ (Knowledge) ผู้ปฏิบัติงานบัญชีในยุคดิจิทัลต้องมีความรู้ ได้แก่ ความรู้พื้นฐานทางบัญชีและกฎระเบียบ เข้าใจกฎหมาย ระเบียบ มาตรฐานการบัญชีภาครัฐ และภาษีอากรอย่างครบถ้วน ความรู้ด้านเทคโนโลยีและระบบบัญชี การใช้เครื่องมืออิเล็กทรอนิกส์ ระบบ ERP โปรแกรมพื้นฐาน Microsoft Office ความรู้ด้านการวิเคราะห์ข้อมูลทางการเงินเพื่อประเมินความคุ้มค่า แนวโน้มการใช้เงิน และจัดทำงบการเงินได้อย่างถูกต้อง ความรู้ด้านการวางแผนงาน การตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูล เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพและลดข้อผิดพลาดในการทำงาน

ด้านทักษะ (Skill) ที่ผู้ปฏิบัติงานบัญชีในยุคดิจิทัลจำเป็นต้องมี ได้แก่ การตรวจสอบและวิเคราะห์ ตรวจสอบความถูกต้อง วิเคราะห์การใช้จ่ายและงบการเงินเพื่อนำเสนอต่อผู้บริหาร ทักษะดิจิทัลและการประยุกต์ใช้เทคโนโลยี ใช้คอมพิวเตอร์ โปรแกรมบัญชี เครื่องมือวิเคราะห์ และเทคโนโลยีช่วยเพิ่มประสิทธิภาพ การสื่อสารและการทำงานร่วมกับผู้อื่น

ด้านคุณลักษณะ (Attributes) ผู้ปฏิบัติงานบัญชีในยุคดิจิทัลต้องมี ได้แก่ ความละเอียดรอบคอบ และความรับผิดชอบ ตรวจสอบงานอย่างสม่ำเสมอ ตรงต่อเวลา และรับผิดชอบต่อหน้าที่เต็มที่ ความ

ชื่อเสียงและจรรยาบรรณวิชาชีพ ยึดมั่นความถูกต้อง เที่ยงธรรม ไม่บิดเบือนข้อมูล และรักษาความลับทางการเงิน ความพร้อมในการเรียนรู้และพัฒนาตนเองอยู่เสมอ เพื่อพัฒนางานให้ทันสมัย ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ช่างสังเกต ใช้เทคโนโลยีใหม่ได้ ความเป็นระเบียบและการทำงานเป็นทีม จัดการเอกสารเป็นระบบ และร่วมมือกับผู้อื่นเพื่อบรรลุเป้าหมายร่วมกัน

3. ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบ (Factor Analysis) ด้านความรู้ ด้านทักษะ และด้านคุณลักษณะ ที่มีต่อศักยภาพการปฏิบัติงานด้านบัญชีของมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐและมหาวิทยาลัยของรัฐ ในยุคดิจิทัล ด้วยวิธีวิเคราะห์องค์ประกอบหลัก (PCA) หมุนแกนแบบวาริแมกซ์ (Varimax Rotation) สามารถจัดกลุ่มเป็นรายด้าน จำนวน 3 ด้าน ซึ่งมีองค์ประกอบหลัก จำนวน 9 องค์ประกอบหลัก และมี 45 องค์ประกอบย่อย เรียงจากค่ามากไปน้อย ดังตารางที่ 5

ตารางที่ 5 องค์ประกอบหลัก รายละเอียดและค่าน้ำหนักองค์ประกอบย่อย

ที่	ชื่อ องค์ประกอบ	รายละเอียดองค์ประกอบย่อย	Initial Eigenvalues			ค่าน้ำหนัก องค์ประกอบ
			Total	% of Variance	Cumulative %	
1	ความรู้และ ทักษะด้านการ จัดการเอกสาร บัญชี	มีความรู้ในการจัดเก็บไฟล์ข้อมูลทางการเงิน และบัญชีผ่านระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ต	0.28	2.00	96.64	0.84
		มีความรู้ในหลักการควบคุมภายใน	0.24	1.71	98.35	0.82
		ให้คำปรึกษา แนะนำ ถ่ายทอดความรู้ ทางด้าน การเงินและบัญชีได้	0.23	1.65	100.00	0.78
		มีความรู้เกี่ยวกับการจำแนกค่าใช้จ่ายตามแหล่ง เงิน แผนงานและกองทุน	0.32	2.29	94.64	0.74
		มีความรู้ในการใช้งานโปรแกรมคอมพิวเตอร์ และระบบสารสนเทศทางด้านบัญชี	0.38	2.71	92.35	0.73
		รู้และเข้าใจถึงกระบวนการปฏิบัติงานด้านบัญชี	0.44	3.14	89.64	0.70
		มีความรู้ในการจัดทำรายงานทางการเงินเป็นไป ตามระเบียบ แนวปฏิบัติที่กำหนด	0.51	3.64	86.50	0.67

ตารางที่ 5 ชื่อองค์ประกอบหลัก รายละเอียดและค่าน้ำหนักองค์ประกอบย่อย (ต่อ)

ที่	ชื่อ องค์ประกอบ	รายละเอียดองค์ประกอบย่อย	Initial Eigenvalues			ค่าน้ำหนัก องค์ประกอบ
			Total	% of Variance	Cumulative %	
2	ความรู้ด้าน ระเบียบและ กฎหมายที่ เกี่ยวข้อง	มีความรู้ในการตรวจสอบและวิเคราะห์เอกสาร รายรับ - รายจ่าย	0.58	4.14	82.86	0.76
		มีความรู้ในหลักการบันทึกบัญชีรายรับ-รายจ่าย ตามเกณฑ์คงค้าง	0.65	4.64	78.72	0.72
		มีความรู้เกี่ยวกับหลักการภาษี กฎหมาย ต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง	0.77	5.50	74.08	0.69
		มีความรู้ ระเบียบ แนวปฏิบัติในการบันทึก บัญชี และนโยบายการบัญชีที่กำหนด	0.88	6.29	68.58	0.61
3	ความรู้ด้าน ระเบียบการ เบิกจ่ายและ การจัดซื้อจัด จ้าง	มีความรู้และสามารถถ่ายทอดความรู้เกี่ยวกับ การเงินและบัญชีให้กับเพื่อนร่วมงาน	6.55	46.79	46.79	0.86
		มีความรู้เรื่องระเบียบการเบิกจ่าย เงินรายได้	1.15	8.21	55.00	0.85
		มีความรู้เรื่องระเบียบกระทรวงการคลัง ว่าด้วย การจัดซื้อจัดจ้าง	1.02	7.29	62.29	0.77
4	ทักษะด้านการ วิเคราะห์และ การวางแผน	มีทักษะในการคิดวิเคราะห์และแก้ปัญหาที่ เกิดขึ้นอย่างเป็นระบบ	6.84	42.78	42.78	0.84
		มีทักษะการนำเสนอข้อมูลทางการเงินและ บัญชี เพื่อประกอบการตัดสินใจให้กับผู้บริหาร หรือผู้ที่เกี่ยวข้อง	1.15	7.24	58.40	0.80
		มีทักษะในการตอบปัญหาและชี้แจงเรื่องต่าง ๆ เกี่ยวกับงานในหน้าที่ให้กับผู้บริหารเพื่อให้มี ความเข้าใจที่ตรงกันและสามารถปฏิบัติงานไป แนวทางเดียวกัน	0.99	6.18	64.59	0.72

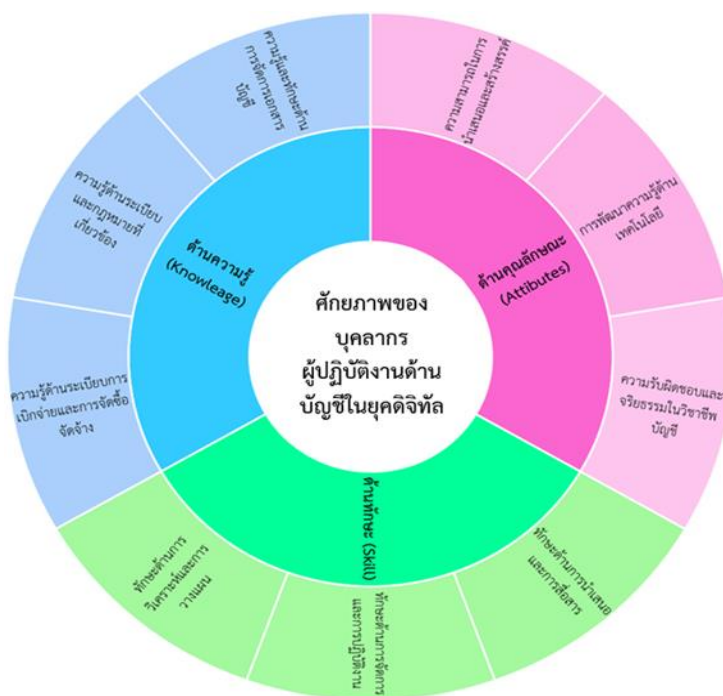
ที่	ชื่อองค์ประกอบ	รายละเอียดองค์ประกอบย่อย	Initial Eigenvalues			ค่าน้ำหนักองค์ประกอบ
			Total	% of Variance	Cumulative %	
		มีทักษะด้านความคิดสร้างสรรค์ หาแนวทางการปฏิบัติงานใหม่ ๆ	0.90	5.63	70.23	0.72
		สามารถนำเครื่องมือและเทคโนโลยีมาประยุกต์ใช้ปรับกระบวนการทำงานให้สั้นลงง่ายขึ้น	0.22	1.42	98.55	0.69
		มีทักษะในการประสานงานกับหน่วยงานทั้งภายในและภายนอกมหาวิทยาลัย เพื่อการทำงานที่ถูกต้อง เป็นไปในทิศทางเดียวกันและมีประสิทธิภาพ	0.74	4.63	74.87	0.58
		มีทักษะด้านการบริหารจัดการความเสี่ยงทางการเงิน สามารถระบุ ประเมิน และจัดการความเสี่ยงทางการเงินได้	0.26	1.65	95.60	0.58
5	ทักษะด้านการจัดการและการปฏิบัติงาน	มีการจัดเก็บเอกสารทางการเงิน การบัญชี ทุกฉบับไว้ในที่ปลอดภัย	0.59	3.7	82.65	0.72
		สามารถจัดเก็บและรวบรวมข้อมูลได้อย่างเป็นระบบและพร้อมใช้งานอยู่เสมอ	0.38	2.40	87.86	0.71
		มีทักษะในการจัดการข้อมูลด้านการเงินและบัญชีโดยนำระบบสารสนเทศมาประยุกต์ใช้	0.65	4.08	78.95	0.67
		สามารถปฏิบัติงานได้ตรงตามวิธีการและเป็นไปตามมาตรฐานการปฏิบัติงานที่กำหนดไว้	0.44	2.80	85.45	0.67
		มีทักษะในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศที่เกี่ยวข้องกับการเงินและบัญชี	0.24	1.53	97.13	0.61

ตารางที่ 5 ชื่อองค์ประกอบหลัก รายละเอียดและค่าน้ำหนักองค์ประกอบย่อย (ต่อ)

ที่	ชื่อ องค์ประกอบ	รายละเอียดองค์ประกอบย่อย	Initial Eigenvalues			ค่าน้ำหนัก องค์ประกอบ
			Total	% of Variance	Cumulative %	
6	ทักษะด้านการมีทักษะในการใช้งานโปรแกรมคอมพิวเตอร์นำเสนอและ การสื่อสาร	มีทักษะในการใช้งานโปรแกรมคอมพิวเตอร์อย่างมีประสิทธิภาพ	1.34	8.38	51.16	0.78
		สามารถนำข้อมูลมาแสดงผลในรูปแบบต่าง ๆ เช่น กราฟเส้น กราฟแท่ง ได้อย่างเหมาะสมและน่าสนใจ	0.35	2.21	90.07	0.75
		สามารถวิเคราะห์รายงานทางการเงิน เพื่อให้ผู้บริหารใช้เป็นข้อมูลประกอบการตัดสินใจได้อย่างถูกต้องเหมาะสม	0.33	2.11	92.19	0.69
		สามารถใช้ระบบติดต่อสื่อสารการปฏิบัติงานหลายช่องทางเพื่ออำนวยความสะดวก เช่น โทรศัพท์ Line Social Media เป็นต้น	0.28	1.75	93.95	0.65
7	ความ รับผิดชอบ และจริยธรรม ในวิชาชีพ บัญชี	ปฏิบัติหน้าที่อย่างมีคุณธรรม เที่ยงธรรม และซื่อสัตย์ สุจริต ไม่เปิดเผยข้อมูลทางการเงินให้กับบุคคลหรือองค์กรที่ไม่เกี่ยวข้อง	10.37	69.13	69.13	0.94
		มีความขยัน อดทน ในการปฏิบัติหน้าที่ทำให้สำเร็จลุล่วงตามเวลาที่กำหนด	11.07	4.70	73.83	0.94
		ไม่ปกปิด ซ่อนเร้น เอกสารใด ๆ เมื่อพบการทุจริตเกิดขึ้น	13.04	1.87	86.99	0.83
		สามารถปรับตัวให้เข้ากับสถานการณ์และสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงได้	14.01	0.94	93.43	0.83
		มีความกระตือรือร้นและหนักแน่นในงานที่ทำ	12.76	2.14	85.12	0.82
		สามารถแสดงความคิดเห็นทางด้านบัญชีได้อย่างถูกต้องและครบถ้วน	14.14	0.90	94.33	0.82

ที่	ชื่อองค์ประกอบ	รายละเอียดองค์ประกอบย่อย	Initial Eigenvalues			ค่าน้ำหนักองค์ประกอบ
			Total	% of Variance	Cumulative %	
		สามารถทำงานบัญชีได้อย่างเปิดเผย ถูกต้องครบถ้วน ทันเวลา และโปร่งใสตรวจสอบได้	11.62	3.68	77.51	0.81
		มีความรับผิดชอบต่องานที่ได้รับมอบหมายอย่างอิสระและตรงต่อเวลา	12.07	3.00	80.51	0.80
		สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีประสิทธิภาพ แบ่งปันความรู้และประสบการณ์ สนับสนุน ช่วยเหลือเพื่อนร่วมงาน	13.71	1.27	91.42	0.80
		สามารถแก้ปัญหาเฉพาะหน้าที่เกิดขึ้นระหว่างการปฏิบัติงานและตัดสินใจได้อย่างถูกต้อง สมเหตุสมผลและทันเหตุการณ์	12.44	2.47	82.98	0.77
8	การพัฒนาความรู้ด้านเทคโนโลยี	สามารถประยุกต์และเชื่อมโยงความรู้ด้านบัญชีของส่วนงานและระบบเทคโนโลยีมาพัฒนาการทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ	13.30	1.74	88.73	0.90
		หาความรู้ ความเข้าใจหลักการบัญชีที่รับรองทั่วไปอย่างต่อเนื่องตลอดเวลา	13.87	1.07	92.49	0.42
		มีความพร้อมที่จะพัฒนาความรู้ทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ	13.52	1.42	90.15	0.11
9	ความสามารถในการนำเสนอและความคิดสร้างสรรค์	เปิดรับเทคโนโลยี ข้อมูล ข่าวสาร และสิ่งใหม่ ๆ มาประยุกต์ใช้กับงานเสมอ	14.39	0.80	96.00	0.65
		กล้านำเสนอแนวคิด และวิธีการใหม่ ๆ ที่เป็นประโยชน์ต่อองค์กร	14.27	0.87	95.20	0.55

จากองค์ประกอบที่ได้ จะเห็นได้ว่าศักยภาพของผู้ปฏิบัติงานด้านบัญชีของมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐและมหาวิทยาลัยของรัฐ ในยุคดิจิทัล ประกอบด้วย 3 ด้าน จำนวน 9 องค์ประกอบหลัก ดังภาพที่ 2

ภาพที่ 2 ศักยภาพของผู้ปฏิบัติงานด้านบัญชีของมหาวิทยาลัยในกำกับและมหาวิทยาลัยของรัฐในยุคดิจิทัล

อภิปรายผล

จากการศึกษาแนวทางการพัฒนาศักยภาพของผู้ปฏิบัติงานด้านบัญชีของมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐและมหาวิทยาลัยของรัฐในยุคดิจิทัล สามารถสรุปแนวทางการพัฒนาศักยภาพได้ 3 ด้าน ดังนี้

1. ด้านความรู้ ได้แก่ ความรู้พื้นฐานด้านบัญชี กฎระเบียบ จรรยาบรรณวิชาชีพและมาตรฐานการบัญชี ความรู้ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ การวิเคราะห์ข้อมูล (Data Analytics) และความรู้ในการวางแผนการทำงานอย่างเป็นระบบ การใช้เครื่องมืออิเล็กทรอนิกส์ การวิเคราะห์ข้อมูลทางการเงิน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัย วราภรณ์ ชัยกุล (2561) พัชร วิชัยดิษฐ์ และชลกนก โฆษิตคณิน (2564) และ สุพัตรา ทารัญดา (2565) ซึ่งมีความเห็นตรงกันว่า ความรู้พื้นฐานทางการบัญชีและกฎระเบียบ ความรู้ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและระบบบัญชี การวิเคราะห์ข้อมูล Data Analytics การทำงานอย่างเป็นระบบตามมาตรฐาน และการวางแผนงานที่มีประสิทธิภาพ ส่งผลต่อคุณภาพความน่าเชื่อถือและความสำเร็จของงาน

2. ด้านทักษะ ได้แก่ ทักษะด้านการตรวจสอบ ทักษะการวิเคราะห์ ทักษะด้านดิจิทัลและการประยุกต์ใช้เทคโนโลยี ทักษะการสื่อสารและการทำงานร่วมกับผู้อื่น ทักษะในการนำเสนอข้อมูล และทักษะการทำงานอย่างเป็นระบบ ต้องรู้จักปรับตัวเพื่อเตรียมพร้อมรับกับเทคโนโลยีใหม่ ๆ เพื่อนำเสนอข้อมูลทางการเงินในรูปแบบที่น่าสนใจและเข้าใจง่าย ส่งผลต่อประสิทธิภาพในการทำงาน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ยุทธพงษ์ ขาวสำอาด (2565) พบว่า สมรรถนะและทักษะของนักบัญชีในยุคดิจิทัลที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงาน ประกอบด้วยทักษะทางบัญชีที่ถูกต้อง ทักษะด้านเทคโนโลยีสารสนเทศทางการบัญชี การสื่อสาร การทำงานร่วมกับทีมอย่างมีประสิทธิภาพ รวมถึงการทำงานอย่างเป็นระบบและการจัดระเบียบข้อมูล ส่งผลโดยตรงต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงาน สอดคล้องกับงานวิจัยของ อริสา ศรีชัยนาท (2562) พบว่า ทักษะด้านการตรวจสอบและวิเคราะห์ รวมถึงการใช้สารสนเทศเป็นทักษะที่จำเป็นควบคู่กับความสามารถในการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีดิจิทัลและการปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลง ทักษะการสื่อสารและการทำงานร่วมกับผู้อื่นยังเป็นองค์ประกอบสำคัญของวิชาชีพบัญชี ทักษะการทำงานอย่างเป็นระบบและการใช้ระบบบัญชีสะท้อนถึงความจำเป็นของการทำงานที่มีมาตรฐาน สอดคล้องกับงานวิจัย ศิริรักษ์ เลี้ยวจู (2566) พบว่า ทักษะการใช้เทคโนโลยีดิจิทัล ความสามารถในการติดต่อสื่อสาร และความสามารถในการปรับตัวมีอิทธิพลเชิงบวกต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงานบัญชี และคุณภาพการรายงานทางการเงิน และทักษะการวิเคราะห์ข้อมูล มีผลต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงานบัญชี สอดคล้องกับงานวิจัยของ พวงทอง วัชรราชู และปิยะดา เนตรสุวรรณ (2567) พบว่า ปัจจัยสำคัญต่อความสำเร็จในการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศของนักบัญชีในยุคดิจิทัล ได้แก่ การพัฒนาทักษะการยอมรับเทคโนโลยี สภาพแวดล้อมการทำงาน จรรยาบรรณ และความทันสมัยของเทคโนโลยี และสอดคล้องกับงานวิจัยของ อมรรรัตน์ ศรีชัย และกนกศักดิ์ สุขวัฒนาสินธิ์ (2561) พบว่า การพัฒนาศักยภาพตนเองของนักบัญชีในยุคเศรษฐกิจดิจิทัลด้านการเรียนรู้ การสื่อสาร เทคโนโลยี ภาวะผู้นำ และจริยธรรม มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับความเป็นมืออาชีพของนักบัญชี

3. ด้านคุณลักษณะ ได้แก่ ความละเอียดรอบคอบและความรับผิดชอบ ความซื่อสัตย์และจรรยาบรรณวิชาชีพ ความพร้อมในการเรียนรู้และพัฒนาตนเอง ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์และการช่างสังเกต และความเป็นระเบียบและการทำงานเป็นทีม สอดคล้องกับงานวิจัยของ สุพัตรา รักการศิลป์ และคณะ (2565) พบว่า คุณลักษณะจรรยาบรรณผู้ทำบัญชีที่สำคัญต่อการปฏิบัติงาน ประกอบด้วย ด้านการรักษาความลับ ด้านความโปร่งใส ด้านความซื่อสัตย์ และด้านความเที่ยงธรรม และด้านความรู้ ความสามารถ และด้านความเป็นอิสระ และสอดคล้องกับงานวิจัยของ บุญยก เจนธัญกรณ์ (2565) พบว่า หลักการพื้นฐานของจรรยาบรรณวิชาชีพบัญชีที่

สำคัญที่สุด คือความซื่อสัตย์สุจริต (Integrity) ซึ่งส่งผลต่อความสามารถในการปฏิบัติบัญชี และช่วยป้องกันการเกิดอุปสรรคจรรยาบรรณวิชาชีพบัญชีทั้ง 5 ด้าน ได้แก่ผลประโยชน์ส่วนตน การสอบทานผลงานตนเอง การเป็นผู้ให้การสนับสนุน ความคุ้นเคย และการถูกข่มขู่ได้

4. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ผู้บริหารและหัวหน้างานที่เกี่ยวข้องกับงานด้านบัญชีของมหาวิทยาลัย ในภาพรวม พบว่า การปฏิบัติงานของผู้ปฏิบัติงานด้านบัญชีในมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐและมหาวิทยาลัยของรัฐนั้น โดยพื้นฐานแล้วไม่ได้มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ เนื่องจากทั้งสองรูปแบบยังคงอยู่ภายใต้กรอบของระเบียบและมาตรฐานการบัญชีภาครัฐเช่นเดียวกัน พบความแตกต่างในเชิงปฏิบัติเล็กน้อย โดยมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐมีความยืดหยุ่นในการออกกฎระเบียบภายในและการจัดการด้านการเงินมากกว่า ในขณะที่มหาวิทยาลัยของรัฐผูกติดกับระบบเบิกจ่าย GFMS โดยตรง สะท้อนให้เห็นว่า แม้โครงสร้างองค์กรจะเปลี่ยนไป แต่ข้อบังคับภาครัฐยังคงเป็นปัจจัยหลักที่กำหนดรูปแบบการทำงานทางบัญชี สอดคล้องกับงานวิจัยของ ปัทมา มงคลเคหา (2564) พบว่า การบริหารจัดการของสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ ซึ่งงบประมาณส่วนใหญ่ที่รับจากรัฐนำมาใช้ในการดำเนินงานด้านการบริหารจัดการการศึกษาตามพันธกิจที่รัฐมอบหมาย มีการกำหนดนโยบายและการบริหารและการปฏิบัติการของมหาวิทยาลัย ตามรูปแบบการบริหารแบบราชการ ที่ต้องทำตามกฎหมาย ระเบียบ และข้อบังคับต่าง ๆ ของราชการ

ปัจจัยสำคัญที่มีผลกระทบต่อการเปลี่ยนแปลงบทบาทของนักบัญชีในปัจจุบันคือการนำเทคโนโลยีเข้ามาปรับใช้ การนำระบบอย่าง ERP New GFMS Thai และ e-GP มาใช้ ได้ส่งผลให้กระบวนการทำงานมีประสิทธิภาพและรวดเร็วยิ่งขึ้น ผลกระทบที่สำคัญที่สุดคือ การผลักดันให้ผู้ปฏิบัติงานด้านบัญชีต้องเปลี่ยนบทบาทจากผู้บันทึกข้อมูล ไปสู่การเป็นนักวิเคราะห์ข้อมูล (Data Analyst) มากขึ้น ซึ่งจำเป็นต้องอาศัยความเข้าใจในข้อมูลเชิงลึกเพื่อสนับสนุนการตัดสินใจของผู้บริหาร และต้องมีความสามารถในการปรับตัวให้เข้ากับการเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยีที่เกิดขึ้นอยู่เสมอ สอดคล้องกับงานวิจัยของ ยุทธพงษ์ ขาวสำอางค์ (2565) เรื่อง สมรรถนะและทักษะของนักบัญชีในยุคดิจิทัล ได้ระบุถึงความสำคัญของความรู้ทางวิชาชีพบัญชี และความรู้ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศทางการบัญชี ว่าเป็นสมรรถนะที่จำเป็นสำหรับนักบัญชี

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะเพื่อนำผลการวิจัยไปใช้

1. ควรเน้นการฝึกอบรมเฉพาะทางด้านที่มีความรู้ต่ำ เช่น หลักการภาษี กฎหมายที่เกี่ยวข้องระเบียบกระทรวงการคลัง ว่าด้วย การจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐที่ปรับปรุงใหม่ ควรจัดทั้งรูปแบบ On-site และ On-line
2. ส่งเสริมทักษะด้านเทคโนโลยี โดยเปิดโอกาสให้แลกเปลี่ยนเรียนรู้เกี่ยวกับระบบบัญชีและเทคโนโลยีใหม่ เช่น ระบบบัญชี 3 มิติ (ERP) Data Analytics Cloud Accounting และ AI
3. พัฒนาทักษะวิเคราะห์และนำเสนอข้อมูล ผ่านโปรแกรม เช่น Excel และ Power BI เพื่อให้รายงานมีความชัดเจน สนับสนุนการตัดสินใจของผู้บริหาร
4. ส่งเสริมทักษะการสื่อสารและทำงานร่วมกัน โดยใช้เครื่องมือดิจิทัลอย่างมีประสิทธิภาพ
5. สร้างวัฒนธรรมการคิดริเริ่มและเสนอไอเดียใหม่ เพื่อกระตุ้นการสร้างสรรค์ในงานบัญชี
6. พัฒนาจรรยาบรรณวิชาชีพอย่างต่อเนื่อง ให้ตระหนักถึงความซื่อสัตย์ ความรับผิดชอบ และความโปร่งใสในการทำงาน

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยในครั้งถัดไป

1. ควรศึกษาองค์ประกอบศักยภาพทางบัญชีในมิติที่ลึกขึ้น เช่น ความรู้ ทักษะ คุณค่าจรรยาบรรณ และเจตคติ รวมถึงปัจจัยอื่น เช่น การบริหารเวลา หรือความสามารถในการปรับตัว
2. ศึกษาความสำเร็จในการปฏิบัติงานของนักบัญชี ทั้งด้านผลลัพธ์ กระบวนการทำงานและความพึงพอใจ พร้อมพิจารณาปัจจัยเพิ่มเติม เช่น ประสบการณ์หรือระดับการศึกษา
3. ศึกษาปัจจัยเชิงลึกที่ส่งผลต่อศักยภาพของผู้ปฏิบัติงานในแต่ละด้าน
4. ประเมินผลสัมฤทธิ์ของโครงการพัฒนาศักยภาพ ว่ามีผลต่อประสิทธิภาพงานและความสามารถในการปรับตัวเพียงใด
5. ศึกษาแนวโน้มเทคโนโลยีใหม่และผลกระทบต่อวิชาชีพบัญชี เช่น AI เพื่อนำมาวางแผนพัฒนาบุคลากรให้พร้อมรับการเปลี่ยนแปลง
6. ทำการศึกษาเปรียบเทียบกับหน่วยงานอื่น เพื่อค้นหาแนวปฏิบัติที่ดีและสามารถนำมาปรับใช้ในบริบทมหาวิทยาลัย

บรรณานุกรม

- กระทรวงการคลัง. (2561). ประกาศกระทรวงการคลัง เรื่อง มาตรฐานการบัญชีภาครัฐและนโยบายการบัญชีภาครัฐ พ.ศ. 2561. กรมบัญชีกลาง. ค้นเมื่อวันที่ 8 ตุลาคม 2567, จาก <http://www.cgd.go.th>
- ณฐากาญจน์ จันด้วงกุลพัฒน์ และคณะ. (2566). ประสิทธิภาพการดำเนินงานด้านการเงินและบัญชีของกลุ่มมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล. วารสารวิชาการสถาบันวิทยาการจัดการแห่งแปซิฟิก, 9(3): 340-348.
- ณพนธ์รัฐ คำมุงคุณ. (2564). สมรรถนะของนักบัญชีและการยอมรับนวัตกรรมการบัญชีส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพของรายงานทางการเงิน ในเขตภาคตะวันออก. วิทยานิพนธ์บัญชีมหาบัณฑิต. คณะบัญชี. มหาวิทยาลัยศรีปทุม.
- ณัฐธารณ บาลี และคณะ. (2564). ศักยภาพทางการบัญชีสมัยใหม่ที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการทำงานของผู้จัดการบัญชี: กรณีศึกษาสำนักงานบัญชีในจังหวัดนนทบุรี. วารสารการจัดการนิเทศบุคคลและนวัตกรรมท้องถิ่น, 7(1): 1-16.
- ธัญญาภรณ์ นาจำปา. (2564). การพัฒนารูปแบบการบริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล สำหรับโรงเรียนมัธยมศึกษาในเขตภาคกลาง สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. คุษภินพนธ์ครุศาสตรคุษภินบัณฑิต. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ธานินทร์ ศิลป์จารุ. (2563). การวิจัยและวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติด้วย SPSS และ AMOS. พิมพ์ครั้งที่ 18. กรุงเทพฯ: บิสซิเนสอาร์แอนด์ดี.
- บุญยกร เจนธัญกรณ์. (2565). ความสามารถในการปฏิบัติตามจรรยาบรรณวิชาชีพบัญชี ในมุมมองของผู้ทำบัญชี. วิทยานิพนธ์บัญชีมหาบัณฑิต. คณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี. มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- ประสุตา นาดิ และคณะ. (2564). สมรรถนะของนักบัญชีในยุคดิจิทัล: ทักษะการปรับตัวในโลกที่เปลี่ยนแปลง. วารสารศิลปศาสตร์และวิทยาการจัดการ, 8(2): 19-32.
- ปัทมา มงคลเคหา และคณะ. (2564). ความสัมพันธ์ระหว่างความพึงพอใจในการปฏิบัติงานกับประสิทธิภาพการทำงานของนักบัญชีในสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการอุดมศึกษา. วารสารการบัญชีและการจัดการ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, 13(4): 1-12.
- พัชรวิชัยดิษฐ์ และ ชลกรณ ไชยิตคณิน. (2564). แนวทางการพัฒนาศักยภาพทางการบัญชีที่มีผลต่อความสำเร็จในการปฏิบัติงานของนักบัญชีสหกรณ์ในประเทศไทย. วารสารศิลปะการจัดการ, 5(1): 150-164.

- พวงทอง วังราษฎร์ และ ปิยะดา เนตรสุวรรณ. (2567). ปัจจัยความสำเร็จในการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ เพื่อเพิ่มศักยภาพของนักบัญชีในยุคดิจิทัล. *วารสารมหาวิทยาลัยพายัพ*, 34(1): 1-16. ค้นเมื่อวันที่ 5 สิงหาคม 2568, จาก <https://doi.org/10.14456/pyuj.2024.1>
- มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ. (2568). ระบบสารสนเทศทรัพยากรมนุษย์: *Human Resources Information System (HRIS)*. สืบค้นเมื่อวันที่ 5 กุมภาพันธ์ 2568, จาก <https://hris.kmutnb.ac.th/web/site/contact>
- มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี. (2568). ระบบสารสนเทศฝ่ายบัญชี กองคลัง สำนักงานอธิการบดี. สืบค้นเมื่อวันที่ 5 กุมภาพันธ์ 2568, จาก <https://finance.rmutt.ac.th/ceo/>
- ยุทธพงษ์ ขาวสำอาง. (2565). สมรรถนะและทักษะของนักบัญชีในยุคดิจิทัลที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงานในสำนักงานการเงินของกองทัพบก. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท. คณะบัญชี มหาวิทยาลัยศรีปทุม.
- วรภาณี พรธนาชัย. (2567). การศึกษาเรื่องการพัฒนาสมรรถนะ (Competency) ของบุคลากรในบริษัทเอกชนที่อยู่ในอุตสาหกรรมดิจิทัล. สารนิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต. วิทยาลัยการจัดการ มหาวิทยาลัยมหิดล.
- วรภากรณ์ ชัชกุล. (2561). ผลกระทบมาตรฐานการปฏิบัติงาน จรรยาบรรณในวิชาชีพบัญชีและการพัฒนาศักยภาพทางการบัญชีต่อคุณภาพการปฏิบัติงานของสำนักงานบัญชีในเขตภาคตะวันออก. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท คณะบัญชี มหาวิทยาลัยศรีปทุม.
- ศิริรักษ์ เลี้ยวจู. (2566). คุณลักษณะนักบัญชีพึงประสงค์ที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงานบัญชีคุณภาพการรายงานทางการเงินและความเป็นมืออาชีพของนักบัญชีในยุคดิจิทัล. วิทยานิพนธ์บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร.
- สุพัตรา รักการศิลป์, เอมอร แสงวโรตม์, และผกามาศ บุตรสาตี. (2565). ความสัมพันธ์ระหว่างจรรยาบรรณวิชาชีพบัญชีกับประสิทธิภาพการทำงานของนักบัญชีในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือ. *วารสารมนุษยสังคมสาร (มสส.) มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์*, 20(1), 237-257.
- สุพัตรา ทารัญดา. (2565). คุณลักษณะนักบัญชียุคดิจิทัลที่มีต่อความสำเร็จในการปฏิบัติงานของนักบัญชีสำนักงานบัญชีคุณภาพในประเทศไทย. คณะบัญชี มหาวิทยาลัยศรีปทุม.
- อมรรัตน์ ศรีชัย. (2561). ความสัมพันธ์ระหว่างการพัฒนาศักยภาพตนเองกับความเป็นมืออาชีพของนักบัญชีในยุคเศรษฐกิจดิจิทัล. วิทยานิพนธ์บัณฑิต มหาบัณฑิต คณะบัญชี มหาวิทยาลัยศรีปทุม.
- อริสา ศรีชัยนาท. (2562). ทักษะด้านเทคโนโลยีของนักวิชาชีพบัญชีในยุคดิจิทัล. สารนิพนธ์บัณฑิต มหาบัณฑิต สาขาวิชาการบัญชี วิทยาลัยบริหารธุรกิจนวัตกรรมและการบัญชี มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต.